

Sasını Heydər Əliyevin qoyduğu strategiya bu gün reallığa çevrilib. Ölkəmizin əldə etdiyi nailiyətlər, müstəqilliyimizin daha da möhkəmlənməsi tələtümü bir dövrdə respublikamızı parçalanmaq təhlükəsindən qurtaran, onu inkişaf etdirən, beynəlxalq aləmdə tanışan, nüfuz qazanduran ulu öndər Heydər Əliyevin uzaqqorən, düşünlümüş siyaseti sayəsində mümkün olub. Başqa sözlə, Ümummilli Lider bugünkü güclü, qüdrətli Azərbaycanı öz zehni, düşüncəsi, müdrikiliyi ilə yaradıb inkişaf etdirib, bütün dünyaya tanıdıb. Məhz elə buna görə də dahi şəxsiyyətin adı sözün həqiqi mənasında, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin rəmzi kimi səslənir.

Xalqımızın XX əsrin sonunda və üçüncü minilliyyin əvvəlində həyatın ən müxtəlif sahələrində qazandığı nailiyətlər məhz bütün şüurlu ömrünü Vətənə xidmətə həsr edən ulu öndər Heydər Əliyevin şərəflə adı ilə bağlıdır.

Heydər Əliyev 2003-cü ilin oktyabrında xalqımıza ünvanladığı müraciətdə deyirdi: "...bir azərbaycanlı, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı, istərsə də onun rəhbəri, Prezident kimi mənim həyat amalımlı yalnız sizə - bütün varlığım qədər sevdiyim Azərbaycan xalqına, dövlətçiliyimizə, ölkəmizin iqtisadi, siyasi, mənəvi inkişafına xidmet olmuşdur. Bu yolda bütün gücümüz və iradımı yalnız müdrik və qədirbilen xalqımızdan almışam. Ən çətin anlarda, ən mürəkkəb vəziyyətlərdə yalnız və yalnız xalqıma arxalanmışam. Bu da mənə dözüm, iradə verib və bütün uğurlarımı təmin edib". Heydər Əliyevin Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin milli dövlətçilik ənənələrinin qorunub saxlanması istiqamətində atlığı addımlar yenice müstəqillik qazanmış xalqımızın həyatında mühüm tarixi əhəmiyyət daşıyırı. Heydər Əliyevin gərgin fəaliyyəti nəticəsində Naxçıvanda sosial-iqtisadi vəziyyətin normallaşdırılması sahəsində mühüm nailiyətlər əldə edilmiş, muxtar respublika ilə İran və Türkiye arasında six iqtisadi və mədəni əlaqələr yaradılmışdı. Xüsusiələ, Naxçıvan və Türkiye arasında Sədərək körpüsünün tikilib istifadəyə verilmişsi blokada şəraitində yaşayışın muxtar respublika üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən məsələ idi.

Azərbaycan xalqı, onun ziyanları, elm, mədəniyyət xadimləri yaranmış böhranlı vəziyyətdən çıxış yolunu, ölkənin etibarlı gələcəyini dünya şöhrətli dövlət xadimi Heydər Əliyevin simasında görür və bütün ümidilarını bu görkəmli şəxsiyyətə bağlayırdılar. Bu məqsədlə, Azərbaycanın vətənpərvər ziyanları 16 oktyabr 1992-ci il tarixli "Səs" qəzetində Heydər Əliyevə müraciət edərək respublikadakı vəziyyətin ağırlığını və AXC-Müsavat həkimiyətinin apardığı naşı, avantürist siyasetin nəticəsində ölkəmizin ağır təhlükələrə qarşılaşdığını böyük həyəcanla ifadə etdilər.

Onlar ölkəni dündüyü belalardan xilas edə biləcək və özündə xalqımızın bütün təbəqələrini birləşdirəcək siyasi partiyaların yaradılmasının zəruri olduğunu bildirmekle bu siyasi quruma məhz Heydər Əliyevin rəhbərlik etməsini təkid etdilər. Müraciətdə yaradılıcəq Yeni Azərbaycan Partiyasına rəhbərlik etməyə qadir olan yeganə mütələq liderin məhz Heydər Əliyevin olduğu açıq şəkildə bəyan edildi. Bu müraciətə cavab olaraq Heydər Əliyev Azərbaycanın müharibə vəziyyətindən çıxması və Qarabağ münaqişəsinin tezliklə həll edilməsi, sosial-iqtisadi böhranın dərinləşdirilməsinin qarşısının alınması, müstəqil dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsi yolunda mühüm addımların atılması, qanunun alılıyının qorunması, Azərbaycanın parçalanmasına yönəlmış separatizm meyillə-

Müasir və qüdrətli Azərbaycanın banisi

rının qarşısının alınmasının zəruri olduğunu bildirdi.

Azərbaycan xalqı öz müdrik oğlu Heydər Əliyevi ən yüksək kürsüyə seçməklə müstəqillik erasına doğru özünün ən qətiyyətli addımlını atdı. Heydər Əliyev 1993-cü il oktyabr ayının 3-də keçirilən prezident seçkilərində xalqın əksəriyyətinin səsini qazandı və oktyabrın 10-də, andığma merasimindən sonra öz səlahiyyətlərinin icrasına başladı. 1993-cü il noyabrın 2-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev televiziya və radio vəsitəsilə Azərbaycanın döcar olduğu fəlakətlərin, vətənimizin düşməndən müdafiəsi sahəsində yaranmış ağır vəziyyətin səbəblərini dərinlən təhlil etdi. Azərbaycanın bu ağır vəziyyətdən çıxarılması üçün hamını ayağa qalxmağa, var qüvvə ilə orduya kömək göstərməye, döyüşkənlik və intellektual potensiallardan səmərəli istifadə etməyə çağırıldı. Heydər Əliyevin xalqa bu müraciəti döyük əməliyyatlari zonasında əsaslı dönüşün başlangıç nöqtəsi oldu. Çox keçmədi ki, Azərbaycan silahlı qüvvələri Füzuli rayonunun Horadız yaşayış məntəqəsi istiqamətində erməni ordusunun mövqelərinə əhəmiyyətli zərbələr endirdi. Nəticədə bu istiqamətdə işğal olunmuş 20-dən çox kənd azad edildi.

Horadız əməliyyatı Azərbaycan ordusunun Qarabağ müharibəsi dövründə qazandığı ən böyük qələbə idi. Azərbaycanda hərbi quruculuğun çox sürətle getməsi qarşı tərəfi işğalçılıq planlarını davam etdirmək arzusundan çəkindirdi və 1994-cü ilin may ayında 12-də Ermənistan prezidenti atəşkəs haqqında sazişin imzalamasına razılıq verməli oldu. Atəşkəsin əldə olunması Azərbaycana bərpa şansı qazandırdı və çox qısa vaxt ərzində ölkədə ictimai-siyasi sabitlik yaratmaq, iqtisadi böhranı aradan qaldırmaq mümkün oldu. Heydər Əliyevin qısa müddət ərzində respublikada sabitlik yaratması, vətəndaş müharibəsinin qarşısının alınması, dünyanın nüfuzlu dövlətləri, beynəlxalq təşkilatları ilə əlaqələrin möhkəmləndirilməsi xarici ölkələrdə özünə sığınacaq tapmış həkimiyət hərislərini çox narahat edirdi. Öz bəd niyyətləri niyətə keçirmək üçün onlar respublika daxilində sabitliyi pozmağa, vətəndaş qarşidurmazı yaratmağa çalışırlar. 1994-cü ilin oktyabr, 1995-ci ilin mart dövlət çevrilişi cəhdəri məhz xarici qüvvələrdən dəstək alan daxildəki düşmənlerin məkrli planlarının nəticəsi idi.

1994-cü ilin oktyabr hadisələri zamanı Heydər Əliyev öz çıxişlarının birində qeyd etmişdir: "Biz humanistik, demokratik dövlət qururuq, demokratik prinsiplər əsasında yaşamaq istəyirik. İnsan hüquqlarının, insan şəxsiyyətinin qorunmasına çalışırıq. Ancaq gərək insan da dövlətin qanunlarına əməl etsin. Dövlətin qanunlarına riayet etməyen insan dövlətin qanunları əsasında cəzalanmalıdır. Başqa yol yoxdur. Biz özbaşınalıq, hərc-mərcliyə yol verə bilmərik. Bu müddətdə keçidiyim dövrdə, təessüf ki, belə hallara yol verilmişdir. Oktyabr hadisələri göstərdi ki, bunlara yol vermek mümkün deyildir. Şəxsiyyətindən, keçmiş xidmətlərindən, adından-sanından asılı olmayaraq hər kəs qanuna təbe olmalıdır. Qanunun alılıyi hamı üçün eyni olmalıdır - adı vətəndaş üçün də, vəzifeli şəxs üçün də, prezentid üçün də. Mən də qanunun alılıyi keşiyində duracağam".

Bu illərdə Azərbaycanın neft stratejiyasının uğurla həyata keçirilməsi istiqamətində bir sıra mühüm addımlar atıldı. Dünyanın 14 ölkəsinin 32 neft şirkəti ilə imzalanmış 21 müqavilə üzrə ölkəmizə 60 milyard ABŞ dolları həcmində investisiya daxil olacağı planlaşdırıldı. Təkcə

bir faktı qeyd edək ki, 90-ci illərin sonlarında "Əsrin müqaviləsi" üzrə razılaşmaldan Azərbaycanın geliri 900 milyon dolları keçmişdir.

1995-ci il may ayının 2-də Azərbaycan Respublikası Milli Məclisin qərarı əsasında Heydər Əliyevin sədriyi ilə konstitusiya komissiyası yaradıldı. Komissiyanın tərkibi ne Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimləri və hüquqşunasları, müxtəlif ictimai-siyasi təşkilatların üzvləri, elm və mədəniyyət xadimləri daxil edildi. Yeni Konstitusiya müstəqil Azərbaycan Respublikasının hüquqi, demokratik dövlət quruculuğu yolunda tutduğu strateji yoluñ hüquqi təsisatlarını yaratdı. Konstitusiyanın ana xəttini xalqın və onun dövlətinin ümumi mənafeyi, xalqın iradesi və dövlətin suverenlik hüququ, dövlətçiliyin mütləq üstünlüyü və əhalinin hüquqi təminatı təşkil edir. Dövlətlərin idarə olunmasında həmisi mübahiseli məsələ olan həkimiyət bölgüsü ilə bağlı yeni Konstitusiyanın müddəələrə respublikamızın reallıqları, demokratik inkişaf yolu, siyasi plüralizm, siyasi sistemde baş verən dəyişikliklər, çoxpartiyallılıq və s. beynəlxalq təcrübələr nəzərə alındı. Azərbaycanda ictimai-siyasi sabitliyin bərəqər olmasından sonra dövlətimizin müyyənələşdiriyi perspektiv vəzifələrdən biri de Avropa integrasiya prosesinin sürətləndirilməsi oldu. Çünkü iqtisadi və siyasi azadlıq, daxili sabitlik hələ dövlətimizin suveren bir siyasi təsisat olaraq özüntüdəsiqinə imkan verən əsas faktların yalnız bir hissəsinə təşkil edirdi və həyata keçirilməsi vacib amillər sırasında beynəlxalq birliliyə integrasiya heç də onlardan az əhəmiyyət kəsb etmirdi. Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həll olunmamış qalması ölkəmizin diplomatik mübarizə müstəvisində daha fəal olmasını tələb etdiyindən Avropa Şurasına üzvlüyün əhəmiyyəti artmışdı. Ermənilərin uzun müddətdə bəri başlığı kampaniya problemin əsl mahiyyəti barədə beynəlxalq ictimaiyyətin yanlış şəkildə məlumatlandırmasına getirib çıxmışdı.

Prezident İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərlik etdiyi 2003-cü ildən bu vaxtadək olan müddət Azərbaycan tarixinə hərtərəfi və süretli inkişaf dövrü kimi daxil olub. Azərbaycan cəmiyyətinin cənab İlham Əliyevi ulu öndə Heydər Əliyevin strateji İslahatlar kursunun layıqli davamçısı kimi görməsi, əslində, bir sıra reallıqlarla şərtlənirdi. Prezident İlham Əliyev demokratianın istismarçı siyasi vəsiyyət deyil, milli mədəniyyətimiz və mentalitetimizlə, eyni zamanda, sosial-psixoloji kimliyimizlə uzalaşan bir dəyer və yaşam terzi olduğunu sübut etdi. O, intellektual əsaslıarda yeni demokratik modern cəmiyyət formalaşdırıldı, "neft kapitalını intellektual kapitala çevirek" devizi ilə kreativ gənclik yetişdirmək məsələsini strateji vəzife kimi müyyənələşdirdi, Azərbaycanın gələcək inkişafını təmin etdi.

Azərbaycan 30 ildən sonra torpaqların işğaldan azad etdi, doğma torpaqlarına qovuşdu. Qarşıda ölkə iqtisadiyyatının inkişaf etdirmək, 30 il ərzində məhv edilmiş Qarabağ torpaqlarını yenidən dirçəltmek kimi şərəfli missiya dayanır. Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev siyasi kursuna sadıq qalaraq Azərbaycanı yeni zirvələrə drogrı aparmaqdadır.

Günel MƏLİKİLİ,
AMEA Fəlsəfə və Sosiologiya
Institutunun şöbə müdiri,
siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru.